

آیا امکان همکاری روسیه و آمریکا در سوریه وجود دارد؟

با وجود شکست تلاش‌های روسیه و آمریکا برای هماهنگی اقدامات در سوریه در دولت اوباما، اکنون مسکو روی همکاری با دولت جدید آمریکا حساب کرده و نخستین عملیات مشترک نیز در آسمان سوریه انجام گرفته است.

به گزارش آرآن نیوز: روزنامه «کامرسانت» روسیه نوشته است: از آغاز عملیات نظامی در سوریه در پاییز سال 2015، مقامات مسکو بارها تلاش کردند تا با طرف آمریکایی در مورد همکاری با ائتلاف بین‌المللی به توافق برسند، ولی موفق نشدند. اکنون کرملین امیدوار است که با به قدرت رسیدن «دونالد ترامپ»، مقامات واشنگتن سازش پذیرتر شده باشند. البته این امیدواری بی‌جهت هم نیست. هفته گذشته روسیه و ائتلاف بین‌المللی نخستین عملیات هوایی مشترک در آسمان شهر الباب سوریه را انجام دادند.

تلاش کرملین در دولت اوباما بی‌فایده بود

طی چند سال اخیر روابط کرملین و کاخ سفید با آزمایشات زیادی مواجه شد و در نهایت در اواخر سال 2016 این روابط بطور کامل تخریب شد. بطور کلی «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهوری روسیه علاقه‌ای برای سر و کار داشتن با «باراک اوباما» نداشت که تحریم‌های شدید الحنی را علیه مقامات و شرکتهای روسی اعمال کرده بود، دهها دیپلمات روس را از ایالات متحده اخراج نموده و اصلاً تمایلی برای تغییر خط مشی سیاست خارجی خود در جهت‌گیری به سمت روسیه نداشت.

اوضاع در روابط دو کشور می‌توانست به یک بحران تبدیل شود، ولی کرملین دارای یک برتری مهم در مقایسه با کاخ سفید بود و آن زمان بود. دومین دوره ریاست جمهوری اوباما نیز به پایان رسید و دیگر او در راس تصمیم‌گیرندگان واشنگتن قرار ندارد. یک مقام بلندپایه دیپلماتیک به روزنامه «کامرسانت» گفت: «در مسکو همه دیگر می‌دانستند که بحث کردن با «اردک لنگ» بی‌فایده بوده و بجز صدمه نتیجه‌ای نخواهد داشت.» «دونالد ترامپ» هم خود بر این عقیده بود که زمان آن رسیده که روابط با روسیه بهبود پیدا کند. البته مسئله لغو تحریم‌های روسیه اصلاً در مذاکرات تلفنی روسای جمهوری روسیه و آمریکا مطرح نشد. منبع خبری این روزنامه یادآور شده است که طرح چنین مسئله‌ای در اوایل کار دولت ترامپ، اصلاً معنایی نداشته و نشانه ضعف روسیه خواهد بود.

مقامات کرملین خواستار مذاکراتی برابر هستند، همان چیزی که نتوانستند در دولت باراک اوباما بدست آورند. در عوض مسئله مشارکت در مبارزه با گروه‌های تروریستی، بخصوص داعش و جبهه النصره، که دشمن تمامی بشریت محسوب می‌شوند، موضوع مناسبی برای گفتگوهای پوتین و ترامپ بود. رهبران دو کشور موضوع همکاری روسیه و آمریکا در حل و فصل مناقشه سوریه را در دو گفتگوی تلفنی خود بررسی کردند و احتمالاً موضوع اصلی دیدار آنها طی چند ماه آینده نیز خواهد بود.

برخورد متفاوت روسیه و آمریکا در سوریه

به نوشته این روزنامه، برغم همه مشکلات و فقدان کامل مشارکت بین روسیه و آمریکا در مسئله سوریه، بارها تلاش شد تا عملیات نظامی دو طرف با هماهنگی انجام شود. طرفین از همان ابتدا برخورد متفاوتی با بحران سوریه داشتند: ائتلاف بین‌المللی به سرکردگی آمریکا حملات هوایی خود در خاک سوریه را بدون تایید مقامات دمشق آغاز کرد، در صورتیکه حضور نظامی روسیه در این کشور به درخواست «بشار اسد» رئیس‌جمهوری سوریه بود. ولی در چنین شرایطی هم دو کشور باز هم تلاش کردند تا زبان مشترکی در این زمینه پیدا کنند.

رهبران روسیه اعلام کردند که «حداقل» تلاش می‌کنند تا از سوء تفاهات با ائتلاف بین‌المللی اجتناب ورزند و «حداکثر» تمایل آنها نیز روی همکاری دوجانبه متمرکز بود تا مبارزه با تروریسم موثرتر انجام شود.

در اکتبر سال 2015 مقامات نظامی روسیه و آمریکا تفاهم نامه‌ای در مورد امنیت پرواز در آسمان سوریه امضاء کردند، ولی در آن به مسئله تبادل اطلاعات و هماهنگی حملات هوایی اشاره نشده بود. توافقات روسیه و آمریکا در زمینه امنیت پرواز، به منظور جلوگیری از خطر برخورد هواپیماها در آسمان سوریه، هنوز هم اجرا می‌شود.

یک مقام آگاه در وزارت دفاع روسیه به «کامرسانت» خبر داد که در تاریخ 8 فوریه نشست ویدئویی در بالاترین سطح بین مقامات نظامی روسیه و آمریکا برای هماهنگی بیشتر اقدامات هوایی دو طرف در سوریه انجام شد. به گفته وی، عوامل جداگانه در همکاری‌ها که بتواند به حل و فصل مشکلات بالقوه در عرصه درگیریهایی نظامی در سوریه کمک کند، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این گفتگوها، عدم بروز هر نوع حادثه در رابطه با عملیات هوایی روسیه و ائتلاف بین‌المللی در سوریه و نیز موثر و قابل اطمینان بودن کانال‌های موجود ارتباطات، مورد توجه قرار گرفت.

واقعیت این است که مقامات مسکو و واشنگتن در سایر زمینه‌های «راه حل بحران سوریه» با یکدیگر اختلاف نظر دارند. تلاش‌های فراوان «سرگئی لاوروف» و «جان کری» وزرای امور خارجه روسیه و آمریکا برای برقراری رژیم آتش بس در سوریه، بارها با شکست مواجه شد. پنتاگون همه پیشنهادات وزارت دفاع روسیه در مورد هماهنگی اهداف در حملات هوایی را رد کرده و «اشتون کارتر» وزیر دفاع سابق آمریکا روسیه را به نادیده گرفتن تقاضای واشنگتن برای عدم بمباران مواضع گروه‌های مسلح مخالف در سوریه که آمریکا از آنها حمایت می‌کرد، متهم کرده بود.

وعده مقامات آمریکایی برای تفکیک «مخالفتان میانه رو» از گروههای تروریستی، هنوز هم محقق نشده است. کار مشترک مراکز هماهنگی بین «مرکز اطلاعاتی روسیه-ایران-سوریه در بغداد» و مرکز ائتلاف بین‌المللی در عمان، صرفاً جنبه نمایشی داشت. چنین وضعیتی برای رهبران مسکو چندان مطلوب نبود. در اکتبر سال 2016 و سه ماه مانده به پایان دوره ریاست جمهوری اوباما، تمامی تماس‌های نظامی بین روسیه و آمریکا متوقف شد و از آن به بعد هر یک از طرفین کار خود را در سوریه انجام می‌داد و مسلمانان نیز بین دو کشور رد و بدل شده بود.

امید مسکو به شروعی دوباره با تیم جدید ترامپ

روسیه توان نظامی قابل توجهی را در سوریه در اختیار دارد. برغم دو بار خروج گسترده نظامیان و تجهیزات نظامی در سال 2015 و 2016، گروه نظامی روسیه شامل دهها فروند جنگنده، بمب افکن و بالگرد، سیستم قدرتمند دفاع ضد هوایی اس-300، اس-400 و بوک-ام 2 و همچنین مجموعه موشکهای زمین به هوای «پانتسیر»، دهها فروند تانک و زره پوش نظامی و تجهیزات نظامی دیگر می‌شود. علاوه بر این، چندین رزمناو هواپیمابر سنگین نیز در دریای مدیترانه و وظیفه پشتیبانی از عملیات نظامی روسیه در خاک سوریه را برعهده دارند.

در شرایطی که هماهنگی اقدامات نظامی با آمریکا وجود ندارد، نیروهای نظامی روسیه به همراه نیروهای ارتش سوریه توانسته اند دومین شهر بزرگ روسیه، یعنی حلب را از دست تروریستها آزاد کنند و اکنون این شهر توسط پلیس نظامی روسیه حفاظت می‌شود. فرماندهی نیروهای نظامی روسیه حمایت خوب هوایی را از ارتش بشار اسد انجام داده و آنها در عملیات تهاجمی در جبهه‌های مختلف موفقیت‌های قابل توجهی داشتند.

مقامات وزارت دفاع روسیه بر این عقیده هستند که همکاری با پنتاگون می‌توانست تاثیر مثبتی بر آزادسازی بخشهای بیشتری از خاک سوریه از دست تروریستها داشته باشد. ولی همه چیز به علاقه مندی طرف آمریکایی در این عرصه بستگی دارد. البته در حال حاضر هم بهبود روابط بین مسکو و واشنگتن، در هماهنگی جزئی عملیات نظامی در سوریه مشهود است.

22 ژانویه فرماندهی گروه هوایی روسیه در «حمیمیم» در تماس مستقیمی از طرف ستاد فرماندهی عملیاتی آمریکا در عمان (پایتخت اردن) مختصات اهدافی در منطقه الباب در استان حلب را دریافت کرد. دو هواپیمای نیروهای ائتلاف بین‌المللی، متعلق به یکی از کشورهای اروپایی و دو فروند جنگنده نیروی هوایی روسیه، اهداف مشخص شده را بمباران کردند. پیش از این پنتاگون و ناتو همواره به پیشنهادات روسیه برای هماهنگی اقدامات در سوریه واکنش منفی نشان می‌دادند.

منابع نظامی این روزنامه یادآور شده اند که وزارت دفاع روسیه در صورت تصمیم‌گیری سیاسی، آمادگی دارد تا هماهنگی‌های بی‌سابقه‌ای را با هم‌تایان خویش در پنتاگون داشته باشند که این اقدامات شامل تبادل اطلاعات، هماهنگی اهداف، عملیات مشترک هوایی و در صورت ضرورت، اقدامات مشترک زمینی در زمان اجرای عملیات خواهد بود. البته این همکاری با ضمانت در بالاترین سطح امکان پذیر خواهد بود.

"رابرت اولسون" استاد دانشگاه کنتاکی معتقد است که بعید است تغییر اساسی در جهت‌گیری سوریه طی ماه‌های نخست ریاست جمهوری ترامپ رخ دهد. مقامات دیپلماتیک نیز با این دیدگاه موافقت می‌کنند. "سرگئی ریابکوف" معاون وزیر خارجه روسیه در این باره گفته است: «ما فعلاً در مرحله برقراری تماس‌ها با هم‌تایان جدید خود در دولت آمریکا هستیم و تا مشخص شدن همه مقامات و آغاز به کار آنها، اقدام زیادی از طرف روسیه امکان پذیر نخواهد بود.»

به گفته ریابکوف، «البته در حال حاضر تلاش‌های نیروهای مخرب و تندرو به حدی است که دولت جدید آمریکا نمی‌تواند گام مثبتی در جهت بهبود روابط با روسیه بردارد و ما بوضوح شاهد این مسئله هستیم.»